

TÜRK KALİTE VE SERTİFİKASYON A.Ş.

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ DENETÇİ EĞİTİM KURSU ÇİN TQNet KRİTERLERİ

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ Ç DENETÇİ E İTİM KURSU ÇİN TQNet KRİTERLERİ

SAYFA 2/9 TQNet.LT.020/REV00

1. Genel

1.1 ISO 14001:2004 Çevre Yönetim Sistemi Ç Denetçi E İtim Kursu çin TQNet Kriterleri, Çevre Yönetim Sistemi Ç Denetçi e İtim kursu düzenlemek isteyen TQNet onaylı e İtim kurulu ları için hazırlanmıştır. TQNet onaylı e İtim kurulu ları kurs içeriğinin gereksinimlerini ve Çevre Yönetim Sistemi 14000 serisi Ç Denetçi e İtim kursunun yapısını belirler. TQNet; bu kriterlere karşı uyumlu bir e İtim kursunu de erlendirerek onaylamaktadır. Onaylanan her farklı yönetim sistemi kursu için e İtim kurulu una kurs numarası verilir.

2. TANITIM

2.1 TQNet, ISO 14000 Serisi Ç Denetçi e İtim kurslarını onaylamaktadır.

2.2 E İtim kursunun öncelikli hedefi öğrencilere, ISO 14001:2004 standardının öngördüğü Çevre Yönetim Sistemi iç denetimlerini ISO 19011 çerçevesinde öğretmektir.

3. Ö RENME HEDEFLER

3.1 Kursu başarıyla tamamlayan bir öğrenci, bu bölüm içinde geçen öğrenme hedeflerinin karşılandığını gösterebilir.

3.2 Genel

3.2.1 Kursu başarıyla tamamlayan bir öğrenci, Çevre Yönetim Sisteminin amacını ve organizasyon kurmadaki etkililiğini, tutarlılığını ve müşteri memnuniyetini artırmasındaki rolünü tanımlayabilir.

3.3 Standartlar

3.3.1 Kursu başarıyla tamamlayan bir öğrenci:

- ISO 14000 standart serilerinin amacını, birbirleriyle nasıl bir ilişki içerisinde bulduklarını açıklayabilecek
- ISO 14001:2004 gereksinimlerini ve amacını açıklayabilecek
- ISO 14001:2004'ün gerektirdiği, prosedürleri, çevre boyutları, çevre amaçları, programları ve hedefleri arasındaki ilişkileri belirleyebilecek
- ISO 14001:2004 gereksinimlerinin ortaya konulması için gerekli olan Ç Denetçi yeterliliğini tanımlayabilecek
- Bütün Çevre Yönetim Sisteminin etkilerini süreç, çevre hedefi ve sürekli gelişme dahil de erlendirebilecek
- Farklı durumlardaki dokümantasyon gereksinimlerini de erlendirebilecek ve dokümantasyon ile kayıt arasındaki farkı anlayabilecek

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ Ç DENETÇİ EĞİTİM KURSU ÇİN TQNet KRİTERLERİ

SAYFA 3/9 TQNet.LT.020/REV00

- h. Yasal uyumluluk ve ISO standartlarındaki uyumluluk arasındaki farkı, denetimin yürütülmesi esnasındaki önemi belirleyebilecek
- i. Çevre boyutları, çevre amaçları, hedefleri ve programları nasıl değerlendirilebildiğini tanımlayabilecek
- j. Girdiler, çıktılar, kontroller ve kaynaklar ile ilgili süreç bazlı aktiviteler kavramını açıklayabilecektir.

3.4 Denetim Süreci ve Sorumluluklar

3.4.1 Kursu başarı ile tamamlayan bir öğrenci:

- a. Ç Denetçi sertifikası uygulamasını, eğitim kursu belgelendirme kurumlarını ve TQNet fonksiyonlarını tanımlayabilecek
- b. Çevre Yönetim Sistemi organizasyonun sertifikalandırma sürecini tanımlayabilecek.
- c. Ç Denetim süreçlerine uygulanabilir olan ve aynı ISO 19011 versiyonunun ihtiyaçlarını belirleyebilecek.
- d. 1., 2. ve 3. taraf denetim gruplarının fonksiyonlarını, benzerliklerini ve farklarını, Ç Denetçinin, denetlenenin ve bu aktivitedeki Ç Denetçi mü terilerin sorumluluklarını ve de i en rollerini tasvir edebilecek
- e. Ç Denetim sürecinin tüm safhaları esnasındaki güvenilirlik ihtiyacını açıklayabilecek .
- f. Ç Denetçilerin iç mü terilere duyarlı olmaları için gerekli ihtiyaçları, sağlık ve güvenlik söz konusu oldu unda denetlenenin tüzük ve kuralına uyacağı ihtiyacını açıklayabilecek
- g. Ç Denetim süreci esnasındaki Ç Denetçi ve denetim grup lideri sorumluluk ve rollerini alabilecek ve açıklayabilecek.
- h. Çevre Yönetim Sistemi Ç Denetçileri, ulusal ve/ya di er Ç Denetçi sertifikası programları ve uluslararası TQNet sertifikaları tanımı için gerekli Çevre Yönetim Sistemi sertifikalandırma kriterlerini anlayabilecek ve Ç Denetçi özelliklerini tanımlayabilecektir.

3.5 Ç Denetim Planlama

3.5.1 Kursu başarı ile tamamlayan bir öğrenci:

- a. Ç denetimin tüm yönlerini ISO 19011 ile uyumlu bir biçimde planlayabilecek ve organize edebilecek
- b. Süreyi yararlı bir biçimde planlama için gerekli denetim bilgilerine ve bir denetim için gerekli kaynaklara karar verebilecek
- c. Süreç analizine dayalı kontrol listeleri ve Çevre Yönetim Sistemi' nin denetlenmesi ve bir denetim esnasında ISO 14001:2004 için gerekli ihtiyaçlar için kontrol listelerini yapabilecek
- d. Ç Denetim anında kullanılan kontrol listelerinin yararları ve risklerini tanımlayabilecektir.

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ Ç DENETÇİ EĞİTİM KURSU ÇİN TQNNet KRİTERLERİ

SAYFA 4/9 TQNNet.LT.020/REV00

3.6 Ç Denetlemeyi Gerçekleştirmek

3.6.1 Kursu başarıyla tamamlayan bir öğrenci:

- ISO 19011 ile uyumlu bir iç denetleme sürecinin tüm yönlerini idare edebilecek
- Ç Denetlemenin açılı ve kapanış toplantılarını yönetebilecek ve ISO 19011 ile uyumlu olan bir denetleme esnasındaki denetlenen kişi için yapılan toplantıların amacını anlayabilecek
- Etkili kişiler arası becerileri gösterebilecek ve dinleme ve sorma kabiliyetinin dahil olduğu teknikleri görebilecek
- Süreç esnasında denetim kriterlerine uygun olan ve olmayan kanıtları sağlayabilmek için yeterli notları alabilecekler
- Ç Denetleme anında yapılan örneklendirmenin risklerini ve yararlarını açıklayabilecek; ve denetleme anındaki kanıtları toplayabilecek ve analiz edebilecek, belirli standarttaki uygun denetleme kanıtlarını, Çevre Yönetim Sistemi anlatabilecek ve toplanılan kanıtı objektif bir biçimde gözden geçirebilecektir .

3.7 Raporlama ve Ç Denetleme Takibi

3.7.1 Kursu başarıyla tamamlayan bir öğrenci:

- Bir iç denetlemenin sonucunu özetleyecek, kaydedecek, sunacak ve elde edilen denetleme kanıtlarına dayanan açık, az ve öz raporlar üretebilme kabiliyetini gösterebilecek
- Bir iç denetleme esnasında elde edilen bulguları değerlendirilecek ve denetleme kriterlerine uygun raporlar hazırlayabilecek
- Ç Denetleme anındaki bulguları değerlendirilecek ve onları denetleme programına (örneğin: minör, majör, gözlem) uygun bir biçimde derecelendirebilecek
- Ç Denetleme esnasındaki gereksiz kayıtlara karşılık olması için denetlenen tarafından hazırlanan doğru ve önleyici önerileri değerlendirilecek
- Yapılan doğru hareketlerin etkisini ve uygulanmasını değerlendirilecek
- Yapılan önleyici hareketlerin etkisini ve uygulanmasını değerlendirilecek; ve doğru önleyici hareketleri ayırt edebilecek
- Ç Denetleme esnasında elde edilen denetleme kanıtlarına dayanan, Çevre Yönetim Sisteminin kabul edilebilirliği üzerine tavsiyeler yapabilecek

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ Ç DENETÇİ EĞİTİM KURSU Ç N TQNet KR TERLER

SAYFA 5/9 TQNet.LT.020/REV00

h. Ç Denetçi ve denetlenenin, do rulama sürecinde tüm safhalarındaki sorumluluklarını ve rollerini tasvir edebilecek

i. Devam eden iç denetimlerin amacını açıklayabilecektir.

4. KURS ÇER

4.1 Kursun ba nda, kurs sa layıcısı ö rencilere kurs formatı, ö renci sorumlulukları, ö rencilerin nasıl de erlendirilece i ve temel de erlendirme çe itleri hakkında bir bilgi vermelidir.

4.2 Kurs:

a. Ö renme hedefleri altındaki tüm unsurları

b. Gereksinimler, denetleme alı tırmaları veya yakla ımları ve uygun ISO 14001:2004 uygulamasını kapsamalıdır.

5. KURSUN YAPISI ve E ĞİTİM YÖNTEMLERİ

5.1 Süre

5.1.1 Do rudan e itime, grup ve birey aktivitelerine ayrılan toplam kurs süresi en az (16) saat olmalıdır.

5.1.2. Kurs sa layıcısı sınav ve de erlendirme sürecine sahip olmalıdır.

5.1.3 E er kurs tercümanlar tarafından verilirse; ö renme hedeflerini kar ılamak amacıyla zaman arttırılabilir.

5.1.4 Sınava, yeme e, aralara ve di er bo zamana ayrılan süre hesaplanmı kurs süresine dahil de ildir.

5.1.5 TQNet aksinin yapılmasını istemedikçe, kurs birbirini takip eden (2) gün süresince yapılmalıdır.

5.2 E ĞİTİM YÖNTEMLERİ

5.2.1 E Ğitim kursları ö renciler ile e Ğitmenlerin fazla etkile imde bulunması amacı ile dizayn edilmelidir. E Ğitim yöntemleri, kurs esnasında ö rencileri derse ba layıcı bir biçimde olmalıdır.

5.2.2 E Ğitim kursu hem bilgi bazlı bölümlerden hem de beceri bazlı bölümlerden olu malı ve her ö renciye Çevre sistem iç denetleme alı tırmaları uygulanmalıdır.

5.2.3 Bilgi bazlı oturumlar e Ğitmen merkezli olabilir, fakat ö rencilerle bazen etkile imde bulunulmalı ve gerekti inde ö rencilerin anlamasını test etmelidir.

5.2.4 E Ğitmenler, beceri bazlı oturumları senaryo denetimler ile destekleyebilir.

5.2.5 Ö rencinin ö renme hedeflerindeki ba rarı sını uzatmak ve yeterli geri bildirim sa lamak için gerekli olan yöntemler kursa dahil edilebilir.

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ Ç DENETÇİ EĞİTİM KURSU ÇİN TQNet KRİTERLERİ

SAYFA 6/9 TQNet.LT.020/REV00

5.2.6 Her öğrencinin beceri bazlı aktivite alımlarına katılması gerekir: seminer, durum çalımları, Ç Denetçi rolü oynama veya gerçek iç Çevre sistem denetim durumları. En azından kursun (%50)' si bu gibi bu gibi aktiviteler için kullanılmalıdır.

5.2.7 Öğrenciler gerçek Çevre Yönetim Sistemi iç denetim durumlarına katıldıklarında, Çevre Yönetim Sistemi iç denetimlerinde geçen zamanın üçte ikisi toplam kurs süresi üstüne sayılır. Ç Denetim safhasındaki geçi ve gecikme zamanı sayılmaz.

5.2.8 Eğitimciler zamana, kursun içeriğine, standart ihtiyaçlara, eğitimci yönetimine ve diğer gereksinimlere dikkat ederek, kursu etkili bir biçimde yönetebildiklerini göstermelidir.

5.2.9 Eğitimle direkt ilgili video gibi araçlar eğitimciler tarafından ilave olarak kullanılabilirler. Bunlar ticari eğitim videoları veya öğrencilerin kurs anındaki performanslarını gösteren ve kaydeden videolar olabilir.

Toplam kurs süresinin (1) saatten fazlası bu gibi pasif, etkileşimde bulunulmayan eğitim araçlarına ayrılmamalıdır.

5.3 Sınıf Ölçüsü ve Devamlılık

5.3.1 Bir sınıftaki öğrenci sayısı (50)' den fazla, (4)' ten az olmamalıdır.

5.3.2 Nadir ve harici durumlarda; (4)' ten az ve (50)' den fazla olan sınıflar, bölüm 7 ile uygun olarak düzenlenebilir.

5.3.3 Öğrencilerin tüm kurs süresince devamlılıkları zorunludur.

5.4 Eğitimci Sayısı

5.4.1 (26) veya daha fazla öğrenci bulunan her sınıf (2) eğitimci tarafından yönetilmelidir. Belirli konular veya aktiviteler için ilave insan kaynakları ve eğitimciler kullanılabilir.

5.4.2 Öğrenci sayısı (4) ile (26) arası ise kurs (1) eğitimci tarafından yönetilebilir.

5.4.3 Belirli aktiviteler (örneğin: yazılı sınavlar) ne eğitimci ne de değerlendirme gerektirirler ve açıklama tavsiye veya izah için eğitimciler gerektirmezler. Sadece (1) eğitimcinin olması yeterlidir.

5.5 Kurs Materyalleri

5.5.1 Her öğrenciye eğitim programı için gerekli olan tüm kurs notları ile verilmelidir.

5.5.2 Kurs notları; eğitim kuruluunun yapısı ve organizasyonu, kurs içeriği hakkında bilgi vermelidir.

5.5.3 Kurs notları seti, TQNet onaylı kurs sağlayıcısını belirtmelidir. (Örneğin: kapak sayfası)

5.5.4 Kurs notları her bir oturumu kapsamalı ve öğrenme hedeflerinin tüm önemli noktalarını kapsamalıdır.

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ Ç DENETÇİ EĞİTİM KURSU Ç N TQNet KR TERLER

SAYFA 7/9 TQNet.LT.020/REV00

5.5.5 Kurs notlarına; örnek belgeler, notlar ve raporlar dahil edilebilir.

5.5.6 Kurs notları kurs esnasınca ve kurstan sonra diğer sınavlarda kullanılmamak üzere tipik sınav sorularından oluşmalıdır.

5.5.7 Her öğrenci uan ki ISO 14001:2004 ve ISO 19011:2004 versiyonunun bir kopyasına sahip olmalıdır. Eğer standart kurs notlarının bir parçası olarak tedarik edilmediyse, her öğrencinin kursa bir kopyasını getirmeleri gerekir.

6. Ö RENCİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

6.1 Öğrencinin kursu başarı ile tamamlayabilmesi için birbirini takip eden iki madde doğrultusunda değerlendirilmelidir.

- Öğrencilerin bölüm 3'te detaylıca anlatılan öğrenme hedeflerindeki başarılarının eğitimciler tarafından sürekli değerlendirilmesi
- Öğrencilerin denetleme prensiplerini uygulayabilme yeteneğini test eden yazılı sınavlar ve ISO 14001:2004 gereksinim alımları.

6.2 Sürekli Değerlendirme

6.2.1 Sürekli değerlendirme kaydedilmelidir. Bu kayıtlar;

- Dahil edilen ve bununla sınırlanılmayan öğrenme hedefleri başarılarını,
- Kursa devamlılık ve dakiklikini içermelidir.

6.2.2 Her öğrencinin performansı, eğitimci(ler) tarafından her günün sonunda yeniden gözlemlenmelidir. Günlük derecelendirme her öğrenci için yapılmalı ve her iki eğitimciinde değerlendirmesini yansıtmalıdır.

6.2.3 Eğitimciler öğrenme hedeflerini başarmakta zorluk çeken ve kurs aktivitelerinde yeterli performans gösteremeyen öğrencileri tanımlamalıdır. Bu öğrencilerle özel olarak ve zamanında görüşülmeli, gelişim için fırsat tanınmalıdır.

6.2.4 Sürekli değerlendirme de başarı olmayan öğrenci başarıyla bitirme sertifikasını almayı hak etmeden önce diğer bir eğitim kursunu başarı ile bitirmelidir.

6.3 Yazılı Sınav

6.3.1 Yazılı sınav, öğrencilerin denetleme sürecini anlayabilmelerini, ISO 14001:2004 uygulamasını ve kendi değerlendirmelerini yazılı bir ifade biçimiyle sağlam kabiliyetlerini değerlendirebilecektir.

6.3.2 Sınav başarı bir öğrencinin (öğrenme hedefleri başarı gösteren) iki saat içinde en az %70'lik bir notla başarı olabilmesine göre dizayn edilmelidir.

6.3.3 Sınav için gerekli süre (1) saat olmalıdır. Süre limitine dikkat edilebilir.

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ Ç DENETÇİ EĞİTİM KURSU Ç N TQNNet KR TERLER

SAYFA 8/9 TQNNet.LT.020/REV00

6.3.4 Sınav farklı bir dilde yapılıyor ise ekstra 30 dakika daha verebilir. Ö renci uygun olan bir sözlük kullanabilir. Böyle bir izin kurs sınavlarının kayıtlarında belirtilmelidir.

6.3.5 E ğitmen(ler) veya gözetmen(ler), sınavı verilen süre içerisinde bitiremeyecek derecede belli yetersizli ği olan ö rencilere ekstra 30 dakika verebilir. Böyle bir izin nedeni ile belirtiler ek, kurs sınavlarının kayıtlarında belirtilmelidir.

6.3.6 Sınavın en az %75' lik kısmı, ö rencilerin denetleme senaryolarını analiz edebilme yetene ğini ve denetleme anında ISO 14001:2004 standardını nasıl uygulayabilece ğini anlaması kabiliyetini test eden yazılı cevaplara dayanmalıdır.

6.3.7 Geri kalan kısım çoktan seçmeli, do ğru/yanlı ğ veya kısa cevap gerektiren sorulardan oluşabilir.

6.3.8 Minimum geçme notu %70 olmalıdır.

6.3.9 Sınav esnasında izin verilen referans kayna ğı standart ISO 14001:2004' ün bir kopyası, kurs sa layıcısının kurs notları, kurs esnasında ö renci tarafından alınan ki şisel notlardır.

6.3.10 Yetkili ki şisi veya sınavın kurs sa layıcısı; kurs sonunda ba arılı olamayan ö rencilere uygulayacağı yöntemi, e ğitim kursu sonunda veya kursu n bitiminden en fazla (6) aya kadar bildirmelidir.

6.3.11 Sınav sorularının kopyalarının (örnek sınav ka ıdı dı ında kalanlar), sınav ka ıtları, çözümler ve tamamlanmış sınav ka ıtları her hangi bir sebepten dolayı ö renciye veya ba ka bir ki şiyeye (yetkili ki şisi hariç) verilmemelidir.

6.3.12 E ğitim programı sa layıcıları, mümkünse bu sunumların daha önceden verilmedi ğini veya önceden aynı sunumda görevlendirilmiş yetkilinin yine aynı sunumda kullanılacak olan sınav ka ıdından haberdar olmadı ğından emin olunmalıdır.

6.4 Derecelendirme: Geçti/Kaldı Kararları

6.4.1 Her sınav ka ıdı bir e ğitmen tarafından derecelendirilmelidir. Di ğer bir e ğitmen her bölümdeki not da ılımını ilave olarak kontrol edebilir ve tüm sınav ka ıtlarını % 60 ile %75 notları arasında yeniden derecelendirebilir.

6.4.2 Kurs sa layıcısı derecelendirme ve final derecesinde ortaya çıkan herhangi farklılıkları çözebilecek yeterlili ğe sahip olmalıdır.

6.4.3 E ğer kurs tercümanlar tarafından verilir ise, ö rencinin yazılı sınav cevaplarını çeviren tercümanlar kurs sa layıcısı tarafından güvenilen, tarafsız ve çevirileri do ğru olan ki şilerden seçilmelidir.

ISO 14001:2004 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ Ç DENETÇİ EĞİTİM KURSU ÇİN TQNet KRİTERLERİ

SAYFA 9/9 TQNet.LT.020/REV00

6.5 Tekrar Sınavı

6.5.1 Yazılı sınavda başarısız olan fakat sürekli değerlendirilmeyi geçen bir öğrenci kursun son günüyle beraber (12) ay içinde tekrar sınav hakkı kazanır.

6.5.2 Tekrar sınavı öğrencinin başarısız olduğu sınavı idare eden, aynı kurs sağlayıcısı tarafından yönetilir.

6.5.3 Yetkili kişi onay verir ise, farklı bir kişi sınavı yönetebilir. Bu yetkili kişinin, sınavın yukarıdaki 6.5.3 bölümündeki gereksinimler doğrultusunda yönetilmesini garanti ettiğinde gerçekleştirilebilir.

6.5.4 Tekrar sınavı için farklı bir sınav kağıdı kullanılabilir.

6.5.5 Tekrar sınavı, kurs sağlayıcının prosedürlerinde belirtildiği gibi yetkili bir gözetmenin eliyle gerçekleştirilmelidir.

6.5.6 Tekrar sınavında da başarısız olan bir öğrenci, diğer sınavlara girme hakkı kazanmak için tüm eğitim kursunu tekrar almalıdır.

7. DEĞERLENDİRME KENLERİ

7.1 Kurs sağlayıcısı bu kriterlerde herhangi bir değişiklik yapmak istediğinde değişikliği TQNet'e bildirmek zorundadır.

7.2 İlave materyaller kursa dahil edildiğinde, dahil edilen ilave materyal ilave kurs zamanında sunulmalıdır.

